

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnici”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Nu uita de azi până mâine!

Românul e cunoscut în ochii altor popoare, îndeosebi în ochii poporului conlocuitor maghiar, ca un neam de oameni, căruia dacă i-ai greșit ceva, apoi să fi sigur că să va răzbuna asupra ta! Dar nu să răzbună atunci îndată când i-ai făcut răutatea, ci răzbunarea lui te poate ajunge mult mai târziu, când tu aproape ai uitat supărarea avută cu el. Ci el a tot pîndit ziua și ciasul potrivit pentru a-și răzbuna, și nici nu știi când ți-o face. De aci l'a și botezat Ungurul pe Român: „*Tine-minte!*” Că, vezi Doamne, el și peste ani de zile te ține minte și îți plătește călcarea ce i-a făcut bunului ori dreptului lui cutare!

Bine-ar fi de-ar fi firea Românului așa, — dar nouă tare ne vine a crede, că Ungurii prea ne socotesc voinici, și noi suntem în faptă prea pitici în privința asta! Că de am fi așa, cum ne poreclesc concetățenii nostri maghiari, niște „*tine-minte*” vînjoși, — apoi pare-mi-să că și concetățenii nostri maghiari și frații lor Jidani de printre noi, ar umbla mai cu pălăria ridicată nainda acestui popor, și nici pe a zecea n'ar cuteza să facă față de el atitea fapte de volnicie, sus și jos, mari și mici, precite fac.

Ici-colea mai dau Români nostri dovadă de „*tine-minte*”. Vezi ca pildă și faptul pe care îl descriem mai jos petrecut în jurul înmormîntării unui român rătăcit din Orăștie, care la alegerile din urmă a votat cu puiul de iudă Farkas: i-au luat limba dela clopotul mare a bisericii, că să nu-l poată plînge. Și au făcut-o asta după 20 de luni, peste un an și jumătate, dela păcatul lui. Nu l'au uitat în timpul acesta, ci cînd numai li-s'a dat privilegiul, — un privilegiu așa de strigător

pentru casa lui, — atunci îi deteră o ciufală de care răsună orașul! Și s'au mai dat aici în Orăștie pleznituri de acest fel celor ce în acea zi nenorocită și-au uitat de ei și s'au dus mamonei. S'au dat și în jur, în unele locuri, prin boicot față de negustori, crișmari ori meșteri de aceștia vînduți și contrari neamului.

Dar — în cele mai multe locuri repede au dat oameanii de minciună pe Ungurii cari ne-au poreclit „*Tine-minte!*”. În prea multe locuri focul simțirii revoltate asupra trădătorilor naționali și a streinilor răpitori de drepturi dela Români, — a ținut abia o lună două, mult trei luni, ori o jumătate de an, și apoi — s'a stîns, ca un foc de pae, nu ca foc ce te-ars ca ferul roșu la inimă! Prin multe sate ale noastre, trădătorul cutare, micul Ieremia Golia a satului, nerușinatul Aron mai mare ori mai mic, ori tipul decăzutului Mărian, — azi își face mendrele în dragă voe, în largul lui, lumea nu-l mai încungiuă, oamenii cinstiți nu-și mai întorc fața de cătră el, ci îl sufăr, stau iară cu el de vorbă, e iar om în rînd cu cei de omenie... Și el, mișelul, să știe folosii de această slăbiciune a celor buni și să fălește celor din jurul său, că: vezi c'am ieșit iară la mal și nu m'am înecat în apa în care m'ați fost lăpădat într-o vreme!

Iar pilda aceasta face apoi mari pustiiri în suflete!

Tinerul cutare, omul cinstit cutare, începe a-și zice în sine: Apoi plătește-să să fi tu mai altfel, mai cu capul tare, să te prinzi în vreme de războiu depept cu toată lumea, — că, uite, după liniștirea valurilor furtunei, și cel de

nimic e primit iară în rînd cu tine cel bun, ba poate să răzbească cu obrăznicia lui chiar înaintea ta!

Iaca de ce, frate Române, nu e iertat să uiți de azi până mâine păcatul celor răi, nici vrednicia celor buni, ci pe rău să-l înfierezi nu o zi două, nu o lună două, nu un an doi, ci: *toată viața ta să fii față de el adevărat „Tine-minte”, neînduplecat, neîndurat, răzbunător și războinic!*

Nu în alt fel răzbunător, că doar' să-l toci în cap, las' să-și poarte capul cu pecetea rușinei pe frunte, mulți ani printre cunoscuții săi, încît el însuși să se sature de asta, — ci prețindu-l pururea ca pe un ciumat din calea căruia ferești, la binețele căruia nu răspunzi, în bolta ori crișma căruia nu întri, cu care mîna nu dai! Desprețuește-l ca pe un mișel din creștet până 'n tălpi!

Purtîndu-se așa sate întregi față de cei răi, îi fac: *să se plece ori să plece!* Să se pocăiască, să dea probe vii despre asta, ori apoi să-și plîngă o viață întreagă păcatul ce au făcut! Iar' de-s streini, — să se ducă cu Dzeu, ținînd minte că au locuit odată în mijlocul unui popor de oameni „*tine-minte!*”

De n'om face așa, — la creangă verde n'om ajunge!

UNELE-ALTELE

Mîndrul Francez!

Știm cu toții povestea tristă a provinciilor (părți de țară) Alsația și Lorena. Ele să țineau de Franța până la 1871, fiind un trup și un sullet cu ea. La 1871 în marele războiu dintre cele 2 țări, Francezii fiind înfrinți, puși sub gunche de Germanii lui Bismark, aceștia au rupt o bucată vie din trupul Franței învinse: capul de țară vecin lor, Alsația și Lorena. Așa cum rupseră Rușii în 1878 Basarabia din trupul României, în mijlocul și vînturilor de lacrimi a celor mai slabi, cari vedeau ce nedreptate li-s'a face, dar n'aveau putere a rupe mîna rapitoare!

Dela încorporarea ei la Germa-

nia și până azi, în Alsația și Lorena au fost și sunt dese și aprinse frecări între Francezi și Nemți. Neamțul merge între Francezi sub scutul puterii statului, — ca la noi toți perciunații și pîntenații, — dar' mîndrul Francez nu poate suferi îngînfarea ori obrăznicia străinului, căci el nu să știe a fi cu nimic mai prejos ca acel strein, nici ca cultură, nici ca neam din care face parte!

Mai nou să scrie, că în orașul Metz s'a petrecut Dumineca trecută o întîmplare, care reogîndește în sine viu stările din Alsația-Lorena.

Intr'o ospătărie să aflau la un loc mai mulți Francezi și își petreceau pacinic, cînd între unul din ei, Samain, și între un capelmaistru neamț, Masch, s'a iscat un schimb de vorbe. Neamțul îngîmfat și-a ridicat nasul sus și, deși era numai cu unu doi lingă sine în față cu mulțimea de francezi, nu să da, să aprinsese și să certa gros, și în o clipă de întepare, a vătămât pe Francezi cu cîteva vorbe grele!

Știi ce răspuns a căpătat dela masa franceză? — Un Francez mîndru și adînc rînit în vrednicia sa și a națiunii sale, s'a ridicat, a scos un revolver și numai decît l'a împușcat pe vătămătorul națiunii sale!
— Mascha murit pe loc!

Poliția a întervenit și a arestat pe 5 Francezi.

Li vor duce naintea judeților nemți și li vor pedepsi negreșit greu. Ei își primesc pedeapsa, dar — hulă asupra neamului lor dela toți bicherii streini, asta — nu o sufăr!

Bosniecii.

Nu le trebuie limbă ungurească, nici nemțască, numai limba popoarelor bosniece!

Ziarele dela 8 Dec. aduc următoarea știre interesantă din Bosnia:

— Azi și-a început dieta țării debaterile. E sub debateră legea despre drumuri. Ajungînd la paragraful care prescrie cum să se pună prin orașele țării table pe stradă cu numirea ulițelor, s'a hotărît, că toată scrisoarea pe tablițele acestea, cari sunt pentru îndreptarea lumii trecătoare prin orașele lor, — are să fie: scrisoare sirbească, oroatească și arabă (turcească), — cu înlăturarea ori carei scrisori nemțești sau ungurești sau în altă limbă.

Care va să zică, Bosniecii, despre care pe la noi să crede că-s

iac'ăşa nişte oameni de toate zilele, popor rămas napoi, aduc lege în dieta țării lor, prin care opresc ori-ce scrisoare în limba ungurească ori nemțască, adevărat a limbilor „Oficioase“ a celor două state mari, cari au încorporat Bosnia la hotarele lor, — și prescriu că se folosească numai limbile naționale a popoarelor ce locuiesc în țară: Sârbească, croată și turcească!

Și legea s'a primit. Și de ea să va ține țara. Și guvernele din Viena și Pesta nu vor zice nici mlc, ci vor lăsa să fie așa.

Bine, așa să fie, că așa și este cu dreptate. Dar, ne întrebăm atunci, oare aceea ce pentru Bosniaci e drept și cu cale: ca în țara lor, să se folosească limbile popoarelor țării, — de ce n'ar fi asta tot așa de drept și cu cale și față de alte părți ale Monarchiei, ale celor două țări mari? De ce n'ar fi drept ca noi locuitorii din Ardeal bunăoară, să folosim și noi aici limbile țării, cari sunt în întreaga linie limba română, apoi cea maghiară și pe urmă cea germană (pentru Sași)?

Iaca ne întrec Bosniacii în mândria cu care să alipesc de dreptul limbii lor și-i cer și-i zmulg respectarea, și alungă ori-ce limbă străină ce s'ar cere și la un locșor cît de cît alături de limbile țării lor!

*

O propunere, — tot rea.

Mulți cred, — ba toată lumea e de părerea asta, — că strămutînd ziarul partidului „Românul“, dela Arad în alt loc, s'ar liniști lucrurile între el și „Tribuna“, și publicul român ar ajunge a avea înaintea sa iar ziar românești, pe care să le aștepte cu drag, nu cu groază, ca azi.

Poate să fie ceva în acest lucru. Dar noi nu de asta voim să zicem aci o vorbă, ci despre propunerea ce s'a făcut și mai înainte, și să repetează mai nou prin „Tribuna“, că „Românul“ să fie strămutat la Cluj, că nicăiri nu să simte lipsa unei foi românești trezitoare de valuri naționale ca în Cluj și în jurul lui până departe, până colo peste tot Bihorul.

Apoi să avem iertare, dacă ne arătăm părerea, că mare greșală s'ar face de nou, dacă un ziar de frunte al partidului nostru național s'ar infunda în un cuib de șovinism și streinism ca Clujul. Ar fi aceeași greșală ca și cînd s'a înființat ziarul „Lupta“ în Budapesta.

În jurul unui ziar să țin 4-5-8 scriitori, unii din ei susținînd familia române, iar' tipografia ce tipărește ziarul, ocrotește 10-12 ori mai mulți lucrători, dintre cari cam jumătate pot fi oameni cu familii. Pentru susținerea acestor oameni să cheltuesc pe an, după împregiurări, 100-120-150 coroane. Acești bani lucrează și ei la întărirea materială a orașului în care să risipesc.

Pentru ce nu țin oamenii nos-

tri samă de aceea, că adunînd aceste bani dela poporul românesc, apoi ei să fie folosiți tot pentru întărirea organismului românesc, acolo unde e mai lămurit, că vei vedea cu ochii întărirea românismului, pentruca acel oraș să ajungă a fi ca mîne de tot românesc?

În Cluj să îngropi atîtea familii române și să arunci sutele de mii adunate dela Români? De cît în Cluj, mai bine în cel mai apropiat sat românesc de lângă Cluj care are tren, — că mai cuminte lucru ai făcut!

De ce nu ne gîndim noi la întărirea Blajului, Orăștiei, sau a altor centre, în care Românismul e deja tare, și în care a-l întări încă, e o înțelepciune națională!

Nici în Sibiu n'aș mai așeza nici un așezămînt nou românesc, fiind și acela prea îndepărtat de punctul de timp cînd Românii să fie factor hotărîtor în el!

*

Recursul dela Vinț — respins.

Joi în săptămîna trecută, pe cînd foaia noastră era tipărită și gata de postă, ni-a sosit delă Pesta o telegramă care ne vestește un lucru la care nu ne așa teptam deloc: că recursul înaintat de Români contra alegerii dela Vinț, prin care fu răpit în chip obraznic și sălbatec, scaunul de deputat dela luminatul Român Dr. Maniu și să dete Evreului Mayer — a fost respins și alegerea întărită de Curie, ca binefăcută. Iar Români cari au înaintat recursul, au mai fost osîndiți și la purtarea cheltuelilor de 26.000 coroane!

Amănuntele ce să dau despre formele între cari s'a publicat această judecată a celei mai înalte instanțe de judecatorie ungurească, spun, că să adunase lume multă în sala dela Curie. Români, după cum decursese pertractarea, după mărturiile ce să culeseră și cari vădeau atît de mult păcătoșenia alegerii, — să țineau siguri că Curia ori va nimici alegerea ori, dacă e cît de cît la înălțimea ei, apoi declară ea ales pe Dr. Maniu, făcîndu-i dreptatea de a-l chema să și iee scaunul ce i să cade în dietă, și scoțînd pe cel ce prin mijloace atît de necinstite a ajuns a să vii în acel scaun.

Cînd judele de Curie a vestit că ce au hotărît: Românii de față au simțit ca și cum li-s'ar da o palmă îndesată din partea unui domn căruia i-au zis bunădimineața! Au rămas zăpăciți și nu le venea a-și crede urechilor. Apoi aprinzîndu-li-se tot singele în ei, au părăsit, dimpreună cu apărătorul Dr. Erdeli, sala, fără să mai aștepte ca judele să cetească și motivarea judecării (să arate că de ce anume, pe ce temeinri, au adus această judecată „înaltă“).

Toată lumea românească a rămas nimită ca niciodată, de vestea

judecării Curiei. Căci prea și să băgăm în ochi mișeliile dela acea alegere și să dovedise din greu, în cît fiecare își zicea: Nu să poate ca aceste lucruri să nu fie hotărîtoare la Curie!

Și, uite, Curia află că nu's destul de „dovedite“ mișeliile partidei „muncii“, care cu val de bani streini (din Austria) a venit să strice sufletele în cetățenii țării și să își bată joc de libertatea care le e chezeșuită prin lege în jurul alegerilor.

Nu mai avem ce zice. Acel cari mai legam nădejdi de vestita lege Curială asupra alegerilor, — lege adusă numai de 12 ani, — putem splinzura de cui și nădejdea noastră aceasta!

Nu este însă iertat să spînzurăm și nădejdea noastră în viitor! Ci trebuie să primim și astfel de plesnituri de biciu a oamenilor dela putere, ca simple încercări de a ne desgusta, de a ne înfrînge sufletește, ca pe viitor să nici nu mai mișcăm, ci — să ne dăm cap plecat, bătuci din capul locului!

Aceasta nu e iertat s'o facem! Spre acest povîrniș nu ne e iertat să lăsăm să cadă sufletele noastre!

Ci noi să scoatem și din acest rău învățătura singură înțeleaptă: N'avem să nădăjduim bunăvoința, nici mila, nici razimul cel mai mic, dela străin, ci, mai virtos văzînd apucăturile lui de a ne zdrobi sufletele, credințele, nădejdiile, — să-i răspundem: „Asta nu vei izbuti a o face nici odată! Imi poți lua prin volnicie un scaun din dietă, imi poți face și altă nedreptate, dar-asta în loc să mă deguste, mai tare mă îndirjește, mă împintenează a mă pune cu puteri și mai încordate pe lucru, pentru a trezi odată pe fiecare plugar ca și cărturar român la știința de sine și a neamului seu, și a-i deschide ochi să vadă, că ce crimă săvîrșește el contra maicii sale naționale, atunci cînd nu stă cu trup cu suflet, zid tare, întru spriginirea ei!

Căci ori-cît ne năcăjim noi pe contrarii nostri politici, pe partidele cutari maghiare, cari iau lupta contra noastră, — un lucru rămîne mai presus de ori-ce îndoială: acele partide nu ar cuteza să facă nici un pas spre tărîmurile noastre, spre cercurile noastre de alegere, dacă ar ști că aici găsesc oameni unu ca unu eroi naționali, de cari în zadar te apropii, că te resping cu scîrbă dela sine!, — Cînd ar ști că poporul nostru atîta e de trezit la știrea de sine în cele naționale, că așa să se poarte față de ori-ce ispită de acest fel, —

apoi acolo ar înceta și ei ori-ce încercare! Așa cum nu încearcă în cercurile Săsești, în care fiecare alegător merge după conducătorii săi, ca soldații după căpitanul lor!

Că de a căzut Dr. Maniu la Vinț, apoi e drept că multe și obraznice mișelii s'au făcut în jurul alegerii, că s'au cheltuit doar 160.000 cor. cu cumpărarea de voturi, e drept că s'a dat în ciasul din urmă și 500 și 1000 de coroane de vot, — dar această cumpărare unde o puteai face, dacă alegătorii români erau până la cel din urmă soldat tare ca oțelul pe-lîngă nealul lor și pe lîngă luminatului candidat al nostru?! Că putea-vărsa vale pe bani, și dacă alegătorii nostri stăteau toți la un loc, — toate zbaterele mișelilor din tabăra streină, rămîneau ca zbaterea peștelui pe uscat!

Ce avem dar de făcut? Să desnădăjduim? Să ne punem capul în pămînt, să plîngem acum ca babele și să zicem: Apoi aci nu mai e de făcut nimic!..? Aș! Am fi lași și nepri-cepuți, dacă, după înfrîngerea recursului, am gîndi acum așa!

Ce e de făcut? Aceea e de făcut, că: să ne apucăm cu mai multă stăruință și apostolie de prelucrearea poporului prin pogorire în mijlocul lui, prin virire în sufletul lui cu vorba cea dela inimă venită și la inimă mergătoare, atrăgînd spre noi și pe cei mai slabi și ridicîndu-i sufletește, întărîndu-i, ca în viitor să nu mai cadă în aceleași păcate, să nu să deie prinși de lațul acelorași ispîte!

Aceasta e de făcut!

Iar' unde cu cuvîntul nu ajungem peste tot locul, — acolo să ne virim cu scrisul, cu cartea românească, cu gazeta bună românească, care mergîndu-i omului săptămîna de săptămîna la casă, să i-să facă prețin nedespărțit, iubit, și care să-l îndrepte, să-l ridice din păcatul în care a căzut!

Judecata Curiei în pricina alegerii dela Vinț, să nu fie pentru noi o măciucă care ne-a lovit în cap și cădem amețiți de ea, — ci un biciu, care ne mină în pas grăbit la — munele în mijlocul poporului!

Dela Ighiu.

Iată, mai departe, care ce a mărturisit la Ighiu, privitor la decursul alegerii. Sunt „martorii“ citați de contra-recursul unguresc:

Lasleu Petru I. Ion din Peneș spune că el ar fi votat cu Szász Pali, dar' înainte de alegere a aflat o țidulă pe poartă, în care îl amenințau. De frică apoi n'a votat deloc.

Lorenz Ferencz din Feneș a auzit în bolta lui vorbind pe unul și altul, că nu va fi bine de aceea, cari vor vota cu streinul. Astfel de amenințări erau puse și în scris pe partea unuia și altuia dintre alegători. — Mai știe italianul acesta, că toți alegătorii din Feneș — afară de Magda Iosif, preot, Cioca Petru placinta și Romosan Moise — au voit să voteze cu Pall. Asta o știe de acolo, că partidul român din Feneș (?) a ținut o adunare înainte de alegere și acolo au hotărât, că toți vor vota cu Dr. Szász (?) în urma amenințărilor din ședulele puse pe casele oamenilor însă, s'au schimbat părerile. (Ce încornorate-'s, Doamnel)

Voda Victor învățător suspendat a auzit dela Roșea George I. Petru, Jujca Petru și Tomuș Urs că părintele Magda a amenințat pe alegători, că-i vai de ei, dacă nu votează cu Dr. Vajda. A auzit și el însuși, când părintele Magda într'o Duminică înainte de alegere a amenințat pe alegători zicând, că acela care nu va vota cu Dr. Vajda, ar trebui împușcat ca un cine turbat. — Știe că toți acei alegători, cari au fost pe partea lui Szász, au pus bilete amenințătoare. De tot au fost 15—16 astfel de bilete, în cari era scris, că-i vai de viața și averea lor, de nu vor vota cu Dr. Vajda. — Știe, că de toți vre-o 30 de alegători din Feneș, au voit să voteze cu Szász. Cu acest gând au și venit la alegere. În Ighiu însă Voda Ioachim a chemat la o parte pe alegători și i-a amenințat, că-i vai de ei, dacă nu vor vota cu Dr. Vajda! — Așa au votat apoi mai mulți cu Dr. Vajda. — Tomuș George i-a spus, că părintele Magda a amenințat pe alegători, că nu-i va îngropa, dacă nu vor vota cu Dr. Vajda.

Așa a fost în stare să mărturisească acest dascăl lăpădat, în ura lui față de bravul părinte Magda, care a scăpat școala din Feneș de un dascăl ca el. — Minciuna însă nu e tocmai bine ticluită, domnule Vodă! Nu cumva să vă cugetați la vr'un Vodă din vremile vechi, din Muntenia, ori Moldova. Nu, mai este un popor, care are câte un »Vodă«. — Dacă toți alegătorii lui Szász au căpătat câte un bilet amenințător și de toate au fost 15—16 bilete, apoi de unde ați venit voi 30 de inși, toți de-al lui Pall?

Tomuș George (de o pănură cu Voda Nistor), știe, că părintele Magda a amenințat în Duminică înainte de alegere înaintea bisericii pe alegători, că acela care nu votează cu Dr. Vajda, căpătă gionț și foc.

Cică 13 alegători i-au spus lui — boacărăului de noaptea — că el ar fi votat cu Szász, dar le-a fost frică. Și încă chiar Voda Joachim încă ar fi fost unul dintre acești fricoșii O, George, George, nu știi tu, că Voda Joachim a mărturisit năntea ta, ca pe el nu l-a amenințat nimeni, ci de bună voie a votat cu Vajda? — Apoi ortacul tău, Voda Victor zice, că fratele Joachim a fost

acela, care el ar fi amenințat pe alții — Vezi, cum să incurcă aceea ce mărturisiți voi pe jurămint, ca fiind sfânt și adevărat? Nu v'ați înțeles destul de bine.

Mai spune boactărul George, să el a auzit — nu-și mai aduce aminte dela cine, — că părintele Magda a amenințat pe alegători, că nu-i cuminecă, dacă nu votează cu Vajda. — Păi lui Victoruț de ce i-ai spus, că nu-i îngropa?!

Florea Constantin, Cloamba Ion și Boltea Simion, din Intregald, n'au amenințat pe nime.

Nicolae Necrelescu, preot gr-cat. Nicolae Nistor și Bălțat Atanasie, alegători din Intregald, au votat cu Dr. Vajda, nu de frică cum să spune în contrapetiție ci pentru că așa le-a dictat inima lor românească.

Nesztor János, preot gr-or. din Intregald a auzit că Florea Constantin, Cloamba Ion și alții, au amenințat alegătorii, că i bat și-i batjocuresc, dacă nu votează cu Dr. Vajda. Tot așa l-au amenințat și pe el, care a voit să voteze cu Szász Pál, de frică însă s'a reținut dela vot!

Înfățișat acest popă cu Florea și cu Cloamba, aceștia li spun în față, că nu i adevărat, că ei l'au amenințat. Popa să incurcă binisor. Zice că odată venin dela biserică, cineva a strigat din dărăpt, că (românii) trebuie să voteze cu Vajda și cine nu face așa, acela trebuie bătut!

Tot acest »popă« spune, că în noaptea înainte de alegere a fost în Uieșdea în casele lui Bürger Lipot cu alți alegători din Intregald. Acolo a căpătat mîncare, cîteva pîhură de vin și vinars (li place popii!) Dar nici el, nici ceilalți n'au căpătat mai mul decât i-să cade (ba poate nici nu i-a putut înfunda cu cit le poștea preasfințita burtă! Intrebat că de ce sa dus el la Bürger, la jidovul, a zis, că el e pretin bun cu Bürger Lipot și cu deregătorul acestuia. S'a dus la ei, ca la niște prietini, să doarmă acolo peste noapte. (Hu, ucigă-te crucea popă, d'apoi tu cu jidovii te'npretinești, da n'ai tu popă de legea ta în Uieșde, la care să-ți odihnești ciolanele?)

Nestor Szilvester, feciorul popii, știe, că alegătorii au fost amenințați cu foc, cu moarte și altele l-a spus tatăl-său, că ar vota cu Szász, dar nu culează, pentru că l'au amenințat. — De acest dascăl ce să mai zici? E curat feciorul tatălui său! A votat cu Dr. Szász.

Oltean Todor din Intregald care a votat cu Szász, zice că Cloamba Ion și Florea Constantin, l'au amenințat pe el și pe ceilalți falgători, că li omoară și le dau oc, dacă nu votează cu Dr. Vajda.

Bălțat Atanasie, Nicolae Nistor și Nicolae Necrelescu preot gr-cat., i-au spus, că el nu voit să voteze cu Dr. Szász și numai de frică au votat cu Dr. Vajda.

Acuma creadă, cine poate, că di părinte Necrelescu și ceilalți doi alegători, oameni de omenie, s'au spovedit lui Oltean Todor, un ziller și — paremi-se jutar la pădurile e-

piscopești ungurești, că ce au voit ei să facă!

Nistor Iosif — tot de-alui soție că unii amenințau pe alegători, că acela, cari nu votează cu Dr. Vajda, trebuie omorîții!

Războiul italo-turc.

În Tripolitania lupte între Turci și Italiani să urmează, deși ciocnirile sunt mai rare. De curînd a fost o încercare mai însemnată în apropiere de o oază, au fost perderi de amîndouă părțile, dar Turcii au fost siliți a să retrage, neputînd răzbi cu inimicul.

Italianii au căpătat ajutoare nouă, vre-o 5000 soldați proaspeți, cu cari numărul a ajuns azi în Tripolitania la 40'000. Ei înaintează pas cu pas pentru cuprinderea de tot a țării. Dar Turcii nu vreau să se deie supuși. Ei cred că au să facă încă multe zile am re Italianilor și să-i facă să cadă în grele curse în înaintarea lor spre lăuntru țării.

Dela Cluj.

Concertul Rădulescu, ca serata tinerimii universitare.

Din o dare de samă mai lungă ce ni-se trimite, scoatem următoarele:

De un timp încoace tinerimea dela înaltele școli (universitate) din Cluj, arată tot mai vii semne de viață culturală națională, și porniri pe căile bune. În trecut să ținea un cor de citava luni, mai un picnic (petrecere), dar în timpul din urmă tinerimea s'a avîntat la arangearea de petreceri mai mari, mai însemnate.

Și astan a arangeat în Noiembrie o serată de mare preț, cu conlucrarea tenoristului cu bun nume Rădulescu dela București. Concertul Rădulescu a fost o sară de rară desfătare sufletească nu numai pentru tinerimea însăși, ci și pentru toți Românii din Cluj și jur cari au venit să-l asculte. Le-a stat în față un mare măestru al cîntării! Vocea li tremura în acorduri sfîlnice atît de înduioșătoare, să îngîneau ca un mormur de izvor și treceau în sufletul nostru ca o mîngăere, ca un șopot plin de taină. A cucerit vifore de aplauze prin cîntările din arile de Schubert, Kirchner, Brătianu, Tosti, Verdi, — în urmă ne-a furat simțirea și gîndul, ne-a trecut în o lame de visuri cînd ne-a cîntat doina »Moșul la drum« de Vidu. A început lin, mulcom, ca apoi să ne trezească din visare cu mișcătoarele strofe:

„Munții nostri aur poartă

Nol cerșim din poartă'n poartă!..“

Mulți ochi s'au umezit de înduioșarea inimii ce au simțit aceste cuvinte și dulcea lor cîntare. A tăcut cîntărețul. Glasul lui răsuna însă mai departe în urechile noastre între cei patru pereți așa de streini de noi și publicul nu să desmetecia din visare... Un val de aplauze și urări de »trăiască!« au fost recunoștința ascultătorilor însuflețiți. — Strălucită a fost și acompaniarea la pian a dlui Eugen Hossu, stud. med. care a însoțit cîntarea dlui Rădulescu.

După concert a urmat joc, care a decurs vesel și fericit, până în zorii.

O să ne mai revedem cit de curînd la asemenea serate — scrie correspondentul nostru, — căci tinerimea are de gînd să fie mai viuă mișcarea culturală artistică aici, și la viitoarele serate vor lua parte mai mulți din artiștii și literații noștri de frunte.

Din Sîngeorzul român.

— Dec. 1911.

În frunțașă comună română grănițarească Sîngeorzul român dela poalele munților Rodnei; abia de o lună s'a săvîrșit actul sfîntirei noului edificiu școlar, rom. gr-cat., care s'a ridicat cu cheltuielile harnicului popor die aceasta comună în suma de peste 70.000 co roane.

Aceasta școală nu e numai fala Sîngeorzului, ci poate fi a întregului ținut românesc. Poporul zelos din aceasta comună, a fost înțelegător de chemarea acestui așezămint drept ce a jertfit totul pentru acest forular al culturii.

Vrednicesc laudă bravii Sîngeorzenii, și conducătorii lor în frunte cu preotul lor harnic Aurel Chinteanu.

Locuitorii, în număr de 5600, susțin 5 învățători, cari să nizuiesc a crea din tinerile mlădițe, oameni cari cu timpul să fie folositori patriei și neamului din care fac parte. În înțelesul legilor, toți copiii, fără deosebire de limbă și confesiune, își capătă învățătura în mod gratuit.

În tot binele însă e și ceva rău. Cîțiva perciunați și renegați din comună; după ce s'au îmbogățit de pe spinarea blîndului popor din Sîngeorz, pe care l'au tuns mereu în tot chipul, acum cer pentru copiii lor școală de stat, în care să învețe numai ungurește. Dinșii cred că pe aceasta cale școala confesională română să va nimici. Frații Sîngeorzenii iată la ce țintesc aceste lipitori, pe cari voi i-ați îmbogății, dîndu-le lor și cel din urmă filer al vostru cîștigat cu trudă.

Încredințență-te popor român, ce-ți dorește ție aceasta plagă rîioasă. E rîndul tău acum, ca să te aperi de acești părăsiți. Ai datorința de a le tăia poșta de a mai săpa la rădăcina vieții tale naționale. La asta vei putea ajunge așa:

Nu vinde nimic acestor oameni, cari să arată dușmanii culturii tale, dar' nici nu mai cumpăra nimic dela ei!, prin aceasta le arăți că ești om ce știi răsplăți binevoitorilor tăi cu bine, reuvoitorilor tăi, prin aceea că te întorci de către ei, după vrednicie.

Nu-i cerca locuința și nici ușa să nu știi în care parte i-să deschide; iar' de-ar veni el la locuința ta, închide-i ușa năntea nasului, și nu sta de vorbă cu el! Nu face nic-o slujbă acestor răuvoitori ai tăi, și nici nu te ruga lui de nimic. Poartă-te față de el așa, ca și cînd nici nu ar locul cu tine într'un sat și atunci fi sigur, că nu le va mai veni gust să ceară școli în casele școlii tale celei frumoase, ci-și vor trage sama că să afle în mijlocul unui popor vrednic și să vor pleca ori — vor pleca!

Dați ascultare conducătorilor voștri buni. Urmați sfaturile lor, căci ei numai bine'o și înaltar a voastră o doresc, în toate privințele.

Condel.

Din România.

Librăria
„Neamul Românesc“.

— Afăm cu deosebită plăcere că tipografia și institutul de editură „Neamul Românesc“ care scoate la Valenii-de-Munte (lângă București) revista politică cu același nume, a dlui N. Iorga, — a deschis în București (calea Victoriei 17) o librărie nouă, Librăria „Neamul Românesc“, în care să vor desfășura în linia produselor tipografiei dela Valenii, dar și alte cărți și reviste.

Intre altele noua Librărie încearcă să deprindă obștea cetitoare din București, cu cumpărarea ziarelor și revistelor dela noi, din Ardeal și Ungaria. Ne-a cerut și nouă, ca și altor foi, să trimitem deocamdată, ca de probă, 1—2 exemplare din foile noastre, spre a le expune și a încerca vânzarea lor.

Noi salutăm cu bucurie noua librărie și încercarea ei, nu pentru că doar am avea vre un folos din vânzarea alor câteva foi în capitala română, ci pentru că ea cel puțin v o ește un lucru bun: deprinderea publicului de acolo cu a căuta și a ceti ziare și reviste dela noi de dincoace de Carpați, — prin ce făcând cât mai deasă cunoștință cu lucrurile, bune și rele, de pe la noi, să face un pas înainte spre unitatea culturală mult visată și dorită de oameni cu vederi mai înalte și mai departe mergătoare. Căci azi, cetind mâne ziare dela noi, vor fi tot mai mulți cari vor începe a simți una cu noi, a ne înțelege binele și răul, norocul și nenorocirea, a să unii scufletește cu noi, — precum noi uniți ne simțim în suflet și în inima noastră cu ei, fericiții și răsfățații frați din Regatul liber.

Ziarul dlui N. Iorga.

Nu mai puțin bună veste e cea care să de prin ziarele din Țară, că dela Anul-Nou încolo, va ieși la București și un nou ziar, politic național, condus de dl N. Iorga. Ziarul să va deosebi cu totul de ziarele de azi din Țară. Toate ziarele lor de azi stau în slujba vre-unui partid politic (afară doar de „Universul“ și în parte „Minerva“), și ele sunt pline din cap până în sfințit, de laude la adresa partidului lor și de hule la adresa partidului potrivnic. Lucruri de interes general, grele, serioase, înțelegătoare, așa că ele nici nu pot interesa deloc marea lume românească din afară de Țară și mai ales nu lumea din afară de partidele politice de acolo. Noi dacă cetim aceste ziare, o facem numai pentru a gusta limba lor frumoasă, miădie, ca sculptată, și pentru a vedea în ele scâpările acelu spirit viu, sprinten, care caracterizează pe scriitorii din Țară. De multe ori cetești în ele, chiar pe pagină primă, fleacuri și bazaconii,

scrise de oameni întrecuți, răsfățați de soarte, — dar' toate turnate în forme luminoase de limbă și de spirit, înclt te doare inima că aceste talente, aceste spirite, nu să folosesc la ceva mai bun, mai serios, educativ pentru marea obște, decât la pișcături dela partid la partid.

Ziarul dlui Iorga vrea să fie un pas înainte în privința asta și în Țară. El va sta în afară de partide, nu va lua parte la hărțuile mici ale zilei, ci va fi un judecător rece și senin a tot ce vede petrecându-se în jurul seu, la prietini și la neprietini. Va fi un steag viu, sus înălțat, al *Românismului celui mai neînduplecat și mai presus de toate*, judecând toate faptele și vorbele oamenilor numai după aceea, că slujesc ele ori nu marea ideal al Românismului? Și va stăruia să infiltreze, să altuiască în cetitori acest fel de gândire și de prețuire a oamenilor și a faptelor!

Suntem siguri că ziarul are să fie primit cu bine și să facă școală, școala pe care altfel dl Iorga demult o propovăduște și prin publicațiunile dsale de până acum.

Iaca de ce ne bucurăm și noi mai mult de vestea noului ziar, — pe cînd vestiri despre alte apariții noue în Țară, ne lasau și ne lasă nemișcați.

Scriitorii, bine prețuiți.

Cetim în „Voința Națională“ de Duminecă știrea, că M. S. Regina a invitat pe acea zi după prinz la Palat Comitetul Societății Scriitorilor români, — cari au făcut în fața înaltei Doamne, cetiri alese din scrierile lor. Au luat parte scriitorii Anghel, Sadoveanu, Gârleanu, Pavelescu, Minulescu, Cazaban, Corn. Moldovan și A. Hertz.

Frumoasă prețuire a muncitorilor cu peana în ogorul culturii naționale.

Imbulzeală

la Conferențele dlui Iorga.

Pe ziua de 21 Dec. n. e vestită la București o conferință (cetire) a dlui profesor N. Iorga, în sala frumosului palat zidit anume și închinat științei și artei române: Ateneul Român. Dl Iorga va vorbi despre „Presa română și menirea ei“ (Foile românești și chemarea lor). Vestită cu 2 săptămâni înainte, s'a și început cumpărarea de bilete și e imbulzeală chiar, a ajunge la bilete, — căci a străbătut și străbate tot mai adînc în sufletul lumii din București, ca și pe aiurea setea de a auzi pe acest luminat cugetător și judecător, ori a-i ceti scrisesele. E un semn bun pentru îndrămairea gândirii și simțirii românești în Țară, interesul ce să arată conferințelor dreptului Iorga.

Goreșpondență

Din „Țara Băiții“.

În trecut cînd aur era mai mult, cînd venitele erau mai mari, cînd vîntul politic nu putea încă sufla așa turbat și asupra Zarandului — fruntașii acestui ținut cu sate curat românești, unde streinul nu a putut prinde rădăcină nici Jidanul să facă „ghisef“, — au zidit biserici, pe lângă ele au întemeiat școli, cari, cu toată modestia lor, au corespuns vremurilor și împrejurărilor de atunci, așa că, ori-cum, satele acestea, cu privire la biserică și școală, să deosebeau de cele din alte părți.

Dar oamenii noștri chemați par'că nu s'au gîndit și la zilele ce vor să urmeze. Nu și-au prea bătut capul cu taina viitorului, care poate aduce în poala sa vremuri grele, pentru întîmpinarea cărora trebuie să te pregătești de nainte. Nu s'au gîndit că venitele din cari și-au zidit bisericile și școlile, pot săca cu vremea și vîntul politic poate să sufle și mai gheșos.

S'a zidit, cum am zice, pe nisip, iar clădirea înălțată pe nisip, e supusă nărairei vremilor vitregel. Nu știu din vina fruntașilor din trecut ori și din a celor de azi, am ajuns acolo, că tocmai acum, cînd mai mult decît ori și cînd cere trebuinta, nu mai avem cu ce ne susține școala, nu mai avem cu ce ne plăti învățătorii! Din zilele de glorios trecut am rămas în multe sate cu păreții pustii, în altele cu ruinele școlii ce s'a dărîmat. În Băița, în loc de a avea astăzi o frumoasă școală, cu mai mulți învățători, după cum timpul cere, avem o biată școală cu un singur învățător, pe care din pricina sărăciei abia îl mai putem plăti.

(Astăzi în această comună nu mai arde lumina electrică, nu mai cîntă muzica, și seara pe străde nu să mai aud chiote de veselie. Peste toate a tras vîl negru, de moarte, un Săp dela Sibiu, care prin nimicirea minelor de aur a mîncat oamenii de aci izvoarele de venit, și nădejdea în un viitor mai bun).

În Trestie de multă vreme nu mai e școală, în Seliște (să n'o confundați, mă rog, cu Seliștea Sibiului! Asta 'i alta!) de cîțva ani e închisă. Iar unde s'ar mai putea face ceva, vine administrația, acest neadormit org'n al lățirei „ideii de stat“ și ne pune bețe în roate, împedecîndu-ne în dezvoltarea noastră naturală.

De vre-o 7 săptămîni vedem zi de zi alergînd pe drumuri dela un sat la altul doi holtei, unul mai înalt cu o pelerină mare ce-o lasă să fie bătută de vînt și cu bățul pe mână; la stînga lui, cu paltonul pe umere și învîrtînd bățul în mână, aleargă schiopătînd o figură mică și pirlită de om. Vorbesc cu voce înaltă în

aspra limbă a lui Arpad. Oamenii rîzînd își întorc capetele și să întrebă mirați: „cine-s aști vînturățară?“ „Dascălii cei ungu-rești“, li se răspunde.

Și de fapt ne-a fost dat a vedem în ținutul nostru și de aceea. În cafenea, în poștă sau unde ar intra, nebăgînd în samă, că mai sunt oameni acolo, pe cari i ar tulbura, acești viteji zbiară, gesticulează, vorbesc cu voce înaltă cu funcționarul ori otelierul: să simt, cu alte cuvinte, ori-unde, mai altfel decît altă lume și-s mai cu forfoi ca la ei acasă.

Mai daunăzi dădură năvală în cancelaria notarială și cu niște gesturi largi să făcură comozi. Unul își atrîna paltonul în cîier, celalalt își aruncă pelerina împreună cu pălăria pe un dulap cu cărți, apoi să așeză cu coatele pe masă bot în botul notarului, care tocmai le făcea cvita să-și ia rata primă de 100 cor., din salariul ce-l primesc pentru preumblarea pe străde, și slobozian la fumuri din țigări drept în ochii notarului.

Unul din aceștia, cu tot protestul primarului și antistiei comunale, e trimis să fericească *Ormindea*, fruntașă comună, unde administrația voiește cu ori-ce preț să le pue după cap bieților Români cu deasila o școală comună! Și, spre rușinea întregii comuni, care are școală frumoasă confesională și învățător brav, s'au înscris și la dascălul, ce nu cunoaște o iotă din limba băieților, — 20 de copii! Singura mîngăiere ni-e, că părinții acestora nu sunt creștini adevărați, ci „pocăiți“, oameni cari și-au lăpădat legea lor strămoșească în nădejdea că or scăpa de dare la zidirea frumoasei biserici sfințite anul trecut în această comună. Fiind comuna mare, ar fi nevoie de un al doilea post de învățător și atunci mîntuirea a sosit.

Al doilea fluturat e trimis la *Hărteganii*. Comună puternică, unde ca toate că până acum nu a fost dascăl comunal unguresc, avem mulți fruntași și mulți știutori de carte. Pe bieții hărteganenți lucrul acesta i a adus în încurcătură mare din pricină că ei tocmai anul acesta au rămas fără învățător. Și cu toate acestea credeți că a trimis cineva băiatul la școala cea comună? Nul! De silă i au plătit dascălului comunal sute de coroane, acum le croiește pedepse pentru că nu 'și înscriu băieții. O să le păltescă și acestea și tot băieții n'o să-i înșcrie, ci așteaptă zi de zi să le sosească mîntuirea dela Sibiu și sunt desnădăjduiți că — nu le mai sosește!

Rîgăm și pe calea asta pe Prea Veneratul Consistor, ca *fără amănare să trimită aci un învățător*, care să stea cel puțin un an, că a venit unul care însă nu știn de ce, nu a voit să rămie. Iar' pe vrednicii noștri hărteganenți li slătuim să aibă numai puțină răbdare, și să nu 'și peardă cumpătul, căci Con-

sistorul, deși va avea multe de făcut, le va împlini cererea în timpul cel mai scurt. Și atunci le va ajuta Dumnezeu să nu să lase mai pe jos decât bătrâniilor lor, despre cari se povestește, că pe jidovu ce venise să se fericescă în comuna lor, l'au făcut, nu cu puterea, ci cu cumințenia, să se depărteze cu „bohârțele“ în spate tot așa de bogat după cum venise!

Omului vrednic îi tinde și Dumnezeu dreapta!

**

Cea mai mică comună și poate cu mai puține venituri din jurul Băiței, e Crăciuneștiul, și cu toate acestea, mulțumită tinerului și zelosului preot S. Rusan și membrilor comitetului parohial, cari îi înțeleg cuvintele, — lucrurile stau aici în felul său mai bine decât în alte sate. *Iși susțin în regulă școala* își au învățătorul lor, iar acum de curând și au renovat temeinic biserica a cărei sfințire s'a efectuat în 24 Nov. v. ziua de „Intrarea în biserică“. Ca trimis protopopesc la sfințire a fost vrednicul nostru preot din Luncoiu de sus părintele Nic. Roman, care a ținut poporul, venit și de prin alte sate, o căvintare tare potrivită și bine simțită, în care arată multe greutăți, prin care a avut să treacă biserica creștină până ce a ajuns în starea ei de astăzi. Arată poporului ce nobilă faptă au îndeplinit prin repararea temeinică a bisericii lor. Le aduce laude pentru că, deși puțini la număr, s'a luptat și nu pregetă a jertfi și pentru susținerea școlii „fidei bisericei“. — La prinzul de după sfințire frumos a vorbit mai ales dl profesor Keri din Brad, care îmbrăcând în cadrul unei scurte și frumoase conferințe cuvintul său, arată, ca o urmare, a predicii părintelui Roman, însemnătatea bisericii creștine pentru poporul românesc în deosebit. Arătând cum toate în lume înaintea ză, s'a desvoltat, spune că și biserica trebuie să ție samă de această desvoltare, și chemarea bisericii din ziua de astăzi e, ca *mână-n mână cu școala*, s'a crească pentru societatea omenească *caractere nobile!*

A fost o sărbătoare înălțătoare de suflet această zi în comuna cea mică, dar cu oameni cu inimi mari, Crăciunești. Am rămas cu credința că cu toate greșelile din trecut, numai bărbații iubitori de muncă s'a avut azi, și toate le putem încă face bune! Acești bărbați însă, ridicăți vă, arătați-vă!

Correspondentul.

NOUȚĂȚI

Șezători literare la Orăștie.

Despărțământul Orăștie al „Asociațiunii“ arangează anul trecut un șir de serate literare, cu cetiri, declamări, și muzică. Seratele au avut reușită frumoasă, au fost cercetate, au stîrnit interes pentru „Asociațiune“, au adus și ceva venit acestui așezământ cultural.

Astăzi Despărțământul reia firul acestor șezători, începînd de acum de Duminecă în 17 Dec. n. În trei Dumineci după

olaltă vor avea loc aceste șezători în sala nouă a hotelului „Central“, după amiaza. Iacă avizul ce ni-să trimite spre publicare:

Duminecă în 17 Dec. n. are loc în sala mare a hotelului „Central“, la orele 4 d. a. Intlia șezătoare literară arangeată de Despărțământul Orăștie al „Asociațiunii“, cu următorul program:

1. Căvint de deschidere.
2. Cuartet.
3. Dizertație.
4. Declamație.
5. Lectură.
6. Cuartet.

Taxa de intrare, după bunăvoință. Venitul va fi folosit pentru scopurile „Asociațiunii“.

*

Limba clopotului.

— Cum știe pedepsi poporul. —

Mărți în săptămîna asta s'a întâmplat în Orăștie un lucru mic la părere, dar mai însemnat totuși decât s'ar părea.

A murit iarăși un Farkasist, nenorocitul Adam Lazar, care în ciuda tuturor desmîntărilor celor din jurul său, lacomînd la măslicul ce li-l aruncau corteșii jidanului, ne-a făcut de rușine, cu alți cîțiva păcătoși ca el. Iar cînd fu cercetarea judecătorească, a fost și el printre aceia cari s'a lăsat dus de nou de nas de agenții obraznici a evreului, ca să spună că el a votat „de bună voie și necumpărat“ și să joare pe asta, a'ătura de Izidor Arsu și de misarășul Moldovan și alți nevrednici ca ei.

Abia au jurat și s'au pus la pat și Izidor Arsu și Adam Lazar. Femeia celui dintîi ne spunea plînd de năcaz cînd el zăcea: »Zisu-i-am destul, de, să aibă grijă ce face și barem acum în fața legii și jurămîntului, să spună drept ce a făcut, să nu-l pună oiasul slab să facă cumva mărturisire strîmbă“. Mi-a răspuns: „D'apoi cum să-i pot eu acum lăsa de minciună pe dnii ăia“? Și a mărturisit, precum știți, ținînd cu ei. Dumnezeu și sufletul lui îl știe, de a fost drept ori nu, ce-a spus...

Curat cum am scris noi în „Libertatea“: „Cînd știe Românul să fie „de omenie“? (adecă Românul cel prăpădit!) E „de omenie“, cînd e să descopere pe mișei ce l'au atras în păcat. Atunci el „își ține cuvîntu“ și își ține... „omenia“ față de aceia, coperindu-i cu mărturia sa...

Că Arsu și Lazar, de care vorbim, fost'au dintre acest fel de „Români de omenie“ ori nu, știe-i Dumnezeu și el îi va judeca după dreptatea sa, noi nu știm și nu-i învinnim. — Un lucru înse s'a văzut și a bătut la ochi în jurul lor: Cum au pus jurămîntul, în curînd s'a pus și la pat, și Arsu a murit în 2 săptămîni, Lazar a dus-o pîn'acum. Iar în jurul înmormîntării lor, s'au văzut lucruri interesante:

Nici la îngropăciunea celui dintîi, nici la al cestui de al doilea, poporul nostru nu a luat parte nici pe a treia, precum e aici obiceiul a petrece morții la groapă. Indecsebi nici un om mai de frunte din popor, nu s'a arătat în curtea lor, la îngropăciunea lor. Chiar rudeniile lor bune, au lipsit de la înmormîntare!

Femeia cestui din urmă, Lazar, voia să-l îngroape cu un pic de „paradă“. A rogat de repetite ori pe al doilea preot să meargă și dnusul la îngropăciune, și acesta i-a respins rugarea, spunînd că e prea destul un preot, cel obligat. Al doilea, ca să-i facă paradă, nu s'a duce.

Iar cînd să plece cu mortul din curte spre cimiteriu, și cînd să fie petrecut și carecum plîns de clopotele bisericii, — spre mărara mirare și supărare a celor cu mortul, — aud că să trage numai clopotul cel mic, ce să trage la copiii mici (și la săraci de pomână) și cel mijlociu, iar clopotul cel mare, nu sună, e mut!

Să face întrebare ce e? Cum e? Și vine răspunsul: Clopotul cel mare al bisericii, nu s'a poate trage, căci oarecine a deslegat limba lui și a luat-o dela el și a ascuns-o, nu s'a știe unde, ca să nu poată fi tras la îngroparea rălăcitului!

E o răzbunare a poporului aceea, făcută după chibzuiala lui și după cum l'a tăiat capul. Nu i-a dat foc grîului, nu i-a spintecat vite, nu i-a smuls via, cum s'a făcut pe la Ighiu după spusa oamenilor de acolo, ci i-a dat lovitură morală, care însă l'a făcut pe cel lovit să fie mai creștat în ochii și în poveștile poporului, decât dacă îi făcea o pagubă oarecare materială!

Noi încreștăm simplu întâmplarea, ca un semn al vremilor și ca o dovadă, că pacatul național e ținut minte de poporul nostru și cel căzut în acest păcat, e înfierat cu ferul roșu al desprețului, coperit de toată batjocura, adesea crudă, a poporului.

*

Presara sfîntului Andrei a fost sărbată și astăzi, ca de mai mulți ani acum, prin o producțiune școlară, ce a avut loc Mărți sară în localul Azilului dela școala noastră din loc. Serata a deschis-o dl Invdir. Balcu cu o dizertație asupra lui Șaguna; a urmat un cuartet (domnii Branga, Balcu, Cristea, Fleșer) cîntînd »Românie mult cercată«, apoi declamațiuni de ale școlariilor, bine reușite și 2 cîntări de cor de școlari frumoase.

Cîndul bun: cu care să pun la cale aceste serate: de a înproșpăta aducerea aminte de un mare bărbat al bisericii și a neamului, — ne face să le prețuim deosebit și să le lăudăm.

Ar fi de dorit, ca la anul să se arangeze pe picior mai mare, cu program mai vast și mai bine pregătît, cu care apoi să fie chemată

lumea în sala nouă a caselor »Ardelenei« dela Central.

*

† *Preotul din Pricaz* (Ilagă Orăștie) tinerul și de toți iubitul părinte Nicolae Stîrc, a trecut din șirul celor vii pe plaiurile unde este pacea și odihna de veci, — mult mai repede decum ne temeam toți aceia, cari cu groază vedeam înaintarea cumplitei boale ce s'a înstăpînit pe trupul lui și îl mistuia în chip crud, și îl făcea să se oflească zi de zi mai mult. A încetat din viață Mărți în 12 Dec. n. și s'a îngropă azi Joi în 14 Dec. n.

Simțim sinceră părere de rău pentru încetarea din viață a acestui preot și Român bun, care în puținii ani, abia 5—6 ani, cît a păstorit comuna Pricaz, a dat tuturor dovadă, că e preot luminat, cu gîndire curată, cu inimă cinstită pentru biserica și neamul său, și de cîte ori glasul bisericii ori neamului l'a chemat, el a mers în ajutorul lor și a stat la locul său de slujitor și soldat credincios și drept!

Lacrimile noastre stropesc proaspăta movilă care ascunde de azi încolo osemintele lui în apropierea bisericii pe care cu drag a slujit-o, — și înduioșăți rugăm pe Dumnezeu să-l odichnească cu cei buni și aleși ai săi. E lasă în urma sa o soție tineră, în neagră jale, mamă și rudeni numeroase. Dumnezeu să-i mîngăie pe toți.

*

Anunț. Aduca cunoștință că Nr. 1 și 2 din „Biblioteca Școlariilor“ vor apărea în luna aceasta și fundatorii îi vor primi înainte de Nașterea Domnului. Fiecărui fundator i-se vor expedia cîte 30 exemplare dintr'un număr. Cei-ce au trebuință de un număr mai mare de exemplare, să binevoiască a mă aviza cît mai în grabă. Învățătorii cari mai au de gînd, să se înscrie — sunt rugați să grăbească cu trimiterea cvotei de 5 cor. Dr. V. Stan, profesor, Sibiu.

Frumosul chip alui Cuza, pe care l'am dat și noi în numărul trecut al „Foi Interesante“, s'a află de vânzare în format de icoană mare, 50 cm. de nalt, de pus pe părete. Tabloul este foarte fin lucrat în litografie și arată, precum s'a văzut, la mijloc, pe marele domnitor îmbrăcat în prea frumoasa sa uniformă, stînd în picioare, iar la dreapta și la stînga sunt scene ce reprezintă 12 întâmplări istorice de cea mai mare însemnătate din domnia sa, și anume: I. anul 1859 depunerea jurămîntului ca domn al Moldovei; II. anul 1859 primirea ca domn al Moldovei; III. anul 1861 vizita la Constantinopol cînd Sultanul îl primește zăcînd pe sofana sa; IV. anul 1862 însărcinarea lui Barbu Cîțargiu cu formarea celui dintîi ministeriu al țării unite într'una; V. anul 1862 ștergerea hotarelor între principate; VI. anul 1864 dizolvarea camerei; VII. anul 1864 improprietărea țărănilor; VIII. anul 1864 aducerea legii despre învățămînt, școa-

le; IX anul 1864 secularizarea mănăstirilor; X. anul 1866 abdicarea Domnului; XI. anul 1866 Independența lui din Țară; XII anul 1911 recunoștința poporului (monumentul ridicat la Iași).

Acest tablou fiind de un mare interes istoric pentru toți Români și de-o neîntrecută frumusețe ca gând și alcătuire formează o adevărată comoară pentru cine l va pune în casa sa.

Prețul este de 3 cor. trimis franco recomandat. Să poate căpăta la autor: dl Nicolae Cloțan în Sibiu (Zenghofplatz 11) și la „*Librăria Națională*” S. Bornemisa din Orăștie.

Mulțumită. În numele com. par. din Mogoș-Mămăligani aduc cele mai sincere mulțumiri următorilor contribuenți pentru școala noastră confesională! Și anume: Excelența Sa Metrop. Ioan Mețianu, Sibiu, 20 cor., Dr. II. Pușcariu, arch. Sibiu, 5 cor., C. Morariu, paroh în Pătrăuț (Bucovina), 41 cor. 80 fil., Ios. Serafin, preot militar Serajevo, 20 cor., Dr. Lazar Popovici, medic, Viena, 10 cor., Dr. Aurel Cosma, adv., Timișoara, 10 cor., George Cinpe, preot, Baba tr, Deșului; Colectă din parohie Nr. 463 cu 9 cor. 01 fil. Cu stimă *Vas. David.*

Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei.

— Convocare. —

Cu provocare la §. 17 din statutele Reuniunii femeilor rom. din com. Hunedoarei, dnele membre în comitet sunt rugate să la parte la ședința comitetului, ce să va ținea Duminecă, 17 Decembrie a. c. st. n., după amiază la 3 oare în localitatea Casinei române din loc.

Agendele: 1. Revidarea socoților dlui cassar. 2. Luarea dispozițiilor referitor la convocarea adunării generale. 3. Revidarea socoților și raportului dela Atelier. 4. Alte agende a comitetului.

Deva, la 12 Decembrie 1911, st. n.

Dionisiu Ardelean m. p.,
secretar.

Elena P. Hossu Longin m. p.,
prezidentă.

— Dr. Lambi, directorul clinicii din Varșovia scrie: Eu pun apă amară naturată *Francisc Iosif* mai presus de toate celelalte purgative în toate acele cazuri, când e vorba de a ajunge la efect sigur și cu doze mici. (209) 22—30

Cărți cu prețuri foarte reduse

potrivite ca daruri de Crăciun și anul nou, să capătă dela autorul *Ioan Baciu*, preot în *Șoimus* (u. p. Nagy-Sajó) dar numai până la finea anului curent st. v. și anumit:

Petru Rareș 1 exemplar 20 bani, 10 exemplare numai 1 coroană.

Souveniri de călătorie 1 exemplar 10 bani, 10 exemplare numai 50 bani.

Resplata păcătosului 1 exemplar 10 bani, 10 exem. numai 50 bani.

Isvorul Precestei 1 exemplar 5 bani, 10 exem. 25 bani. (394) 2—4

ASTMA

Toți cari sunt îngreunați cu această boală, pot cânta cu cea mai mare siguranță refugiu la praful Astmol-Astma.

Liniștește îndată durerile și nu mai sunt nopți nedurmite.

Că să se cerce efectul, să trimit probe gratis și franco. O carte postală cu adresă corectă e de ajuns.

Farmacia

Josef de Török

Budapesta, Str. regală Nr. 12.

(356) 5—5

Călătoria cu automobilul.

Călătoria cu automobilul e o plăcere fermecătoare. Zbori ca prin vis, — și totuși foarte ieftin, deoarece prețurile sunt foarte reduse. — *La Piski* 8 cor., *Deva* 15 cor., *Cugir* 13 cor., *Gelmar* 6 cor., *Geoagiu-sat* 7 cor., *Alba-Iulia* 30 cor. *La gaură* 3 cor. *Mersurile* să înțeleg *tour-retour* (dusul și venitul). În automobil sunt 5 șezuturi. Diferite *toure* (distanți, călătorii), să fac în prețuri moderate. — *Automobilul este închis, deci scutit de frig.*

Comandele să fac în farmacie la CORNEL DEMETER, Orăștie—Szászváros.

POȘTA REDACȚIEI

Dlul *C. Fânt.* în *L. t.* Carte de aceea nu găsești nicăiri. Numai pe vremea Nemților (absolutism) erau traduse legile în limba tuturor popoarelor și trimise la primăria fiecărei comune, ca să se afle în fiecare sat o carte a tuturor legilor. Acum cu Ungurii mai înțelepți, decum românește, dar nici ungurește nu mai afli legile prin sate. Azi ministrii să mulțimesc cu aceea, că de 4 ori pe an, în sfatul comitatului (congregație) spune fișpanul, că legea de sub numărul cutare și cutare, fiind publicată prin foaia oficioasă, intră față de toți cetățenii în putere! — Si de ai întreba pe cei din congregație, nici din ei nu știu doi la sută că ce e în legea nouă ce să vestește, decum tu om de prin sate?! E lucru slab, dar n'avem cum să-ți ajutăm. Românește abia să afli 2—3 legi traduse, Noianul celelalte, nu.

Impletitoare de ciorapi!

— Aviz. —

Aduc la cunoștința onoratului public din Orăștie și jur, că am deschis în *strada Dealului Nr. 26*

Impletitoare de ciorapi.

Primesc executarea a ori-ce fel de lucru în branșa aceasta, executându-l repede și curat pe lângă prețuri moderate.

Rogind onoratul public pentru binevoitorul sprigin, sunt cu toată stima:

3—3

Gizela Bartha.

Anunțiu.

Un băiat din familie bună să primește numai decît în Prăvălia de specerie și manufactură a subscrisului

(393) 1—3

Ioan Nicoară,

comerciant în Planul de sus (Feiső-Pián p. ű., per Szászsebes).

Moara

cu benzin 8 HP. din *Cioara* (Also-csóra) u. p. loco, e de vânzare.

Informații dă învăț. din loc

(396) 1—3

Simion Socaciu.

„Calendarul Național” pe 1912

Întocmit de redacția foilor dela Orăștie, e calendarul care duce în casele Românilor chipurile cele mai înălțătoare de suflet! El ne arată pe:

— *Mihai Viteazul* intrînd biruitor prin poarta cetății dela *Alba-Iulia*, după ce a cucerit *Ardealul*, și ajungînd acum el Domn și peste acest colț de țară românesc! — Apoi cînd, după asta, a mers de a cucerit și *Moldova*, ajungînd a fi, pe-o vreme: *Domn al tuturor Românilor!* — Ne arată apoi pe:

— *Tudor Vladimirescu*, eroul poporului din Muntenia, cînd a alungat pe zbirii poporului din *București* și primește jurămîntul de supunere al boerilor! — Apoi în al doilea chip: *Prinderea lui Tudor Vladimirescu* de cătră mișei Greci și Turci, de-1 duc și-1 omoară!

Și alte multe chipuri interesante și plăcute.

Apoi bogat material de cetit: povești, nuvele, poezii, glume și povețe bune.

Tare interesantă e acea parte din „Calendarul Național”, care ne arată felurile scrisori de pe fața pămîntului!

Văzut-ai vr’odată scrisoare grecească? De asta ai putut vedea mai ușor; dar grecească monumentală și grecească lirikă? De acestea mai greu.

Dar scrisoarea coptică (de pe la *Cairo* și *Alexandria*)?

Dar scrisoarea evreiască de rînd? apoi evreiască zisă „*Meruba*” și cea zisă „*hebraică*”, cu puncte și fără puncte? și în urmă cea „*rabinică*”? Nu le vei fi văzut.

Dar scrisoare turcească-arabă, ai văzut? E foarte interesantă, dar grea la scris! De aceea Turcul care știe scrie, e deosebit printre ceilalți, ca la noi un popă printre alți oameni fără carte.

Dar scrisoarea siriană văzut-ai? E de tot fină și încurcată. Mai aleasă și ca cea arabă!

Dar scrisoarea din Tibet, curățică și sprintenă?

Și-apoi de sigur n’ai văzut scrisoarea „*sanscrită*”, a vechilor Indieni, scrisoare pe care ei o numesc „*scrisoarea Zeilor*”, căci, zic ai, ar fi cea mai desăvîrșită de pe lume!

Ori văzut-ai scrisoare de icuri, în care în litere nu este nici un fel de linie oablă ori punct ori cerculețe sau alte-cîrnituri, ci numai icuri în 3 colțuri, așezate în toate formele! Și tu după așezarea lor să ghicești ce e scris cu ele?

Și mai ales văzut-ai scrisoare de hieroglifă? E cea mai grea scrisoare de pe lume! Cum alfabetul nostru are 28—30 litere ca semne de scris, scrisoarea de hieroglifă are vre-o 2000 de semne sau „*litere*”, pe care trebuie să le știi, de vrei să poți ceți cu scrisoarea asta!

Toate aceste 15 feluri de scrisori le aflați, tipărite aievea, în „Calendarul Național” de pe 1912. Pe 8 pagini sunt înșirate aceste scrisori, din fiecare 4—5 șire, iar din ciudatele hieroglifă să dau două fețe întregi!

Prețul unui Calendar 40 fileri.

Celor ce cumpără mai multe, li-să dau mai ieftine, anume: Pe bani gata, dela 15 în sus (cînd li-să trimite în pachete pe postă) li-să socotește calendarul în numai 11 cr. (22 fil.), avînd însă a-și plăti ei și posta la scoaterea pachetului.

Cei ce le cer pe așteptare, avînd a plăti prețul lor după vânzare, îl plătesc cu 13 cr. (26 fil.) exemplarul, și își plătesc și posta. Mai bine e: a trimite banii înainte!

Cel ce cer mai puțin ca 12 exemplare, le plătesc cu cîte 14 cr. (28 fil.), căci la aceștia noi plătim și posta (cîte 5 fileri de fiecare Calendar), fiindcă merg sub legătură deschisă, nu ca pachet de postă închis, și în forma asta posta nu primește pachetele neplătite.

Trimiteți cereri și bani la

Admin. Libertatea în Orăștie (Szászváros).

Viță altoită în verde cu radacină, de vânzare.

Va atragem atențiunea, fraților Români, asupra viței în verde, cu rădăcină, fiind constatet de cei mai învățați vieri că sunt mai trănice și mai bune. Și acestea să pot căpăta numai la Societatea noastră română, care să lucră sub îngrijirea noastră proprie. — Prețul este! 1000 cucăți clasă I a 170 cor.; viță altoită în verde, cl. II. cu rădăcină, 1000 buc. cu 80 cor.; viță altoită în verde, fără rădăcină, 10000 buc. cu 70 cor.

— La cerere trimitem catalog de soiuri, gratis. Cei ce fac comande mai mari, capătă rabat însemnat.

Teodor Pârvu și soți

proprietari de viță de vite altoită în verde și în uscat. **Ternova, Nr. 10 (com. Arad).**

(400) 1—14

A apărut marea mea colecție de Crăciun!

In privința alegerii bogate și a prețurilor întreve toate colecțiile de modele de pân'acum!

E recomandabil a cere colecția asta de modele acum, căci să trimită oricui franco.

- Flanell-Tennis, bun, lat, 70 cm. cu 19 și 23 cr.
- Flanell-englez, colorii închise, 70 cm. cu 29 cr. și mai sus.
- Barcelot-ginor, gros, 70 cm. 27 și 35 cr. și mai sus.
- Carton bun, cel mai nou, 75 cm. 19 1/2 și 23 cruceri.
- Delain de spălat, noutăți, 75 cm., cu 23 și 27 cruceri.
- Pânză de haină, fire de mătășă, 75 cm., cu 23 și 31 cruceri.
- Batist brodat madeira, 60 cm., cu 38 și 48 cr. și mai în sus.
- Stofe englezești pentru haine de casă 120 cm., cu 39 și 48 cr.
- Materii diagonale, lucii 120 cm., cu 49 și 55 și 68 cr. și mai sus.
- Postav pentru femei, negru și violet închis, cu 120 cm. cu 45 cr.
- Mat. de costume, lină curată homespun, 140 cm., cu 1.45 1.75 și 2.25 cr.
- Catifea de haine, toate colorile, 50 cm., 68 cr. și mai sus.
- Catifea de spălat, cu modele, 50 cm., cu 98 cr.
- Pt. haine de mătășă foulard și japo-poze, 60 cm., cu 85 și 1.15 cr.
- mătășă tafeta și pongis, in toate colorile, 50 cm., cu 68 și 85 cr.
- Blouze gata din materie double de spălat, cu 1.90 și 2.25 cr.
- Cea mai nouă bluză de catifea tegethoj și neagră, cu 3.90 cr.

Cadouri de Crăciun în articli de modă. — La comanda de peste 20 cor. trimite franco:
Matei Weiner, casă de modă pentru dame.
 Budapesta, VI. Andrássy u. 3.
 (403) 1-3

PICĂTURI de stomac
 a lui **BRÁDY**

provinzute cu marca Vergurei Maria de Mariazell, numite de popor Picături de stomac de Mariazell de 30 de ani așa sau valorat, că-s indispensabile la casă. Picăturile acestea contra stricării de stomac, arderii de rinză, înfundării, durerii de cap, vomării, coliciei, anemieii etc., au efect neîntrecut!

Să afli în toate farmaciile. O sticlă mare Cor. 1.60 sticlă mică 90 fl. 6 sicile Cor. 5.40 3 sicile mari Cor. 4.80. După trimiterea banilor înainte le trimite franco (354) 6-11

K Brády farmacist
 la „Regele maghiar“
 Wien
 I. Fleischmarkt 2, Depot 5.

Fiiți atenți la marca cu chipul Vergurei Maria de Mariazell, pachetarea în roșu și iscălitura, ce să vede pe chipul alăturat.

Nu Vă simțiți bine?

Aveți dureri de stomac? de cap? constipație? Probează **Pilulele-de-plante** ale lui **Örkény**, cari sunt făcute numai din extractul plantelor, nu conțin o materie stricăcioasă, pentru aceea este cel mai bun medicament decăsa pentru **minarea și curățirea singelui**

Ele regulază schimbarea materiilor și înăntătesc stomacul și intestinale, își fac postă de mltăcare, din care cauză să și prescrie des de medici. Sunt bune și la cure de slăbire! — O cutie orig. nală 90 fl. Trei cutii franco K 2.50. Să pot procura cu rambursă dela preparator **Farmacia Hugó Örkény**, Budapesta, Str. Thököly 8, Depot 110.

Teatrul Kinematografic „ELISABETH“.

In hotel „Transsylvania“
Duminecă, în 17 Decembre n. 1911.

Va arăta
„Momentul slab“,
 Dramă în 3 acte.

„PATHE JOURNAL“
 fașie de 100 metri.
 Și alți numeri aleși!
 In decursul reprezentației cîntă muzica militară.
 Inceputul d. a. la 5 și sara la 8.
 Prețul locurilor: Loge 8 cor., 1 scaun in loge 1.50, Loc I. 1 cor., Loc II. 70 fl., loc III. 40 fl. Pentru soldați și copii, prețuri reduse.
 Rog cercetare numărăoasă.
 (283) 1—1 **Neuwirth Georg.**

Prăvălie nouă de porțelanărie și sticlărie
 in ORĂȘTIE

Fac cunoscut on. public din loc și jur, că mi-am deschis în piața Orăștiei, în casele dlui Baci, o prăvălie de porțelanărie și sticlărie arangeată deplin, modern, cu tot ce să caută în această branșă.

Primeșc și punere de rame la icoane, tablouri și oglinzi.

Țin și specerie!
 Prețuri moderate!
I. Grădină.
 (387) 3—3

Pascu și Inișca, prăvălia cea nouă, Orăștie.

Pentru-ce poate cumpăra ori-cine mai convenabil dela depositul de manufactură, bumbace, galanterie și mărfuri mixte, alui PASCU și INIȘCA?

1. pentru-că mărfurile le comandă dela fabricile cele mai solide și care produc calitățile cele mai bune.
2. pentru-că prețurile sunt calculate cu un câștig foarte mic, avînd înainte principiul a face tecere mare.
3. pentru-că prețurile sunt fixe (fără tocmeală), avînd toate articolele prețurile lor, așa că clientela nu e dusă în eroare cu cerutul dublu al prețului, — prin urmare nu e expus a da mai mult ca cît e vrednică marfa!
4. pentru-că fiind prețurile fixate, clientela e servită mai îngrabă, așa că nu trebuie să-și piardă timpul în prăvălie cu tocmeala, — ci isprăvește îngrabă și își vede de alt lucru pe acasă sau în alta parte.

Recomandăm deci onor. clientele magazinul nostru ca cel mai solid și cel mai ieftin de cumpărare!

TELEGRAMĂ: Au sosit cirpele pentru mirese moda cea mai nouă. „Double-Atlas“, cu ciucuri patenți din ibrișin Cousir.

Ori-care mireasă să nu cumpere până nu vine să le vadă!
 (401) 1—1

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), **PETRU BENEA**, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 68 fl., Rizling 70 fl., Roșu 92 fileri.

Vinuri din anul 1910: Rizling 58 fl., Rizling și Ruge amestecat 54 fl., Siller 56 fl. Carbenet 100 fileri.

Vin nou din 1911 — 48 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 1.60
 Rachie de comină, specialit. „2“
 Rachie de drojdii 2 cor. 20 fileri.
 Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachiea să expunează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. Vase împrumutez pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEA,
 proprietar de vii.
 (257) Világos, (Arad m.) 18—25

Vin.

Am circa 40 buți de vin, numai original ardelenesc, și îl vînd, dela 60 litri în sus, cu 26 cruceri (52 fileri) litrul.

HANS STEPHANI,
 Hotel „Transsylvania“
 Orăștie.
 (63) 40—45

Cetiți și vă mirați.

Ocazie defelul acesta numai ai în viață! **600 de obiecte numai cu 4.50 K.**

1 orologiu de precizie aurit, cu lanț, pentru care să dă garanță de 3 ani, o cravată elegantă, de mătășă, la modă, 3 batiste, 1 strălucit inel pentru bărbați, cu peatră scumpă imitată, 1 garnitură de podoabe femeiești elegante, 1 frumos collier de margaritare orientale, podoabe femeiești la modă, cu copcii libere, 2 brațare elegante, 1 păreche de cercei frumoși cu copcii libere, 1 minunată oglindă de buzunar pentru toaletă, 1 portofel de piele, 1 păreche de botoni pentru manjete din aur double de 3 grade, cu copcii libere, 1 foarte elegant album pentru ilustrate, cu cele mai frumoase regiuni ale lumii, 3 obiecte comice, bune de distracție pentru tineri și bătrîni de-opotrivă, 1 carte practică pentru corespondență de dragoste între dame și domni, 20 de obiecte de corespondență și mai mult de 500 de obiecte necesare într'o casă. — Toate acestea, cu toate că ceasul singur plătește suma aceasta de bani, se pot căpăta numai pentru **4 cor. 50 fl.** Obiectele să trimit cu rambursă, ori cu trimiterea înainte a banilor pe adresa:

Wiener Central-Versandhaus
P. LUST, Krakau nr. 394.
 N. B. Cine comandă 2 pachete; capătă rabat un briu englez prima. Pentru cel necorăspunzător, banii se retrimit
 (402) 1—1

Casă de vânzare.

În strada Bisericii nouă № 13 din Orăștie avînd o grădină și curte mare, o fac de vânzare din mână liberă. Doritorii de a cumpăra să se adreseze la:

(399) 1-3

Domnica Martin
Orăștie, str. Zevoi No 40.

Călcîie de gummi
cele mai bune sunt

(153) 30-40

Pentru tăbăcari

(argăsitori, timari) să oferă un bun prilej să se aprovizioneze cu

SCUMPIE

(ungurește: szemercze)

prima calitate adusă direct din Bulgaria.

Prețul la cumpărări cu sacul 26 fileri, chilogramul, franco gara Hunedoara. A să adresa de-a dreptul la

Banca Agricola
Hunedoara-Vajdahunjad.

Dacă tușiți

sunteți întrocați, n'aveți apetit, sunteți răgușiți, dacă vă e grea respirația sau asudați noaptea

dacă aveți dureri de piept, sunteți chinuți de diferite morhuri de catar, atunci înasamnă toate acestea, că V'ați răcit sau suferiți de influență. E bine deci, ca scăpînd de morhuri neînsemnate, să ne ferim de mai grele. Acestui lucru îi corăspunde mai bine.

Sirupul de miere de teiu, premiat cu medalia de aur și de onoare și recomandat de medici.

O multime de epistole de recunoștință adevărate, influența binefăcătoare a acestui medicament de casă. O sticlă de mustă K 3 -, o sticlă mare K 5 - sau trei sticle franco cu K 15 - Comandați cu rambursă, dela

unicul producător
farmacia HUGÓ ÖRKÉNY
Budapesta, str. Thököly
28 Depôt 110.

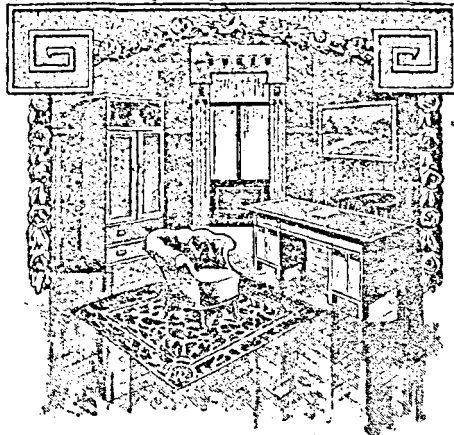
Serviciu acurat.

!!! MAGAZIN DE MOBILE ÎN ORĂȘTIE !!!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că am arangeat în Orăștie, Drumul-țării Nr. 3 în casele proprii un

Magazin de mobile

corăspunzător recerînțelelor timpului de azi!

Țin în depozit în alegere bogată arangeamente de prinzitoare, dormitoare, saloane, odăi de domni și cancelarii, — precum și orișice mobile singuratică, dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

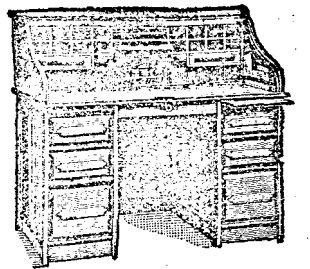
Prinzitoare și dormitoare dela 300 cor. în sus!

Rog spriginul și cercetarea binevoitoare a onoratului public.

Cu stimă:

BRUTUS BRASSAI,
măsar, Orăștie, Drumul-țării.

Primese îndată și doi învățacei!

(388) 3-19

Arangeat de nou.

Magazin anumezidit.

Prețuri ieftine!

CROITORIE.

Aduc la cunoștința onor. public din loc și jur, că mi-am deschis atelierul de

croitorie pentru domni

în Orăștie, Drumul-țării Nr. 2. (casele Simonffy).

Lucrez cu prețurile cele mai moderate! Croiu după ultima modă. La lipsă, gat garnitură în o zi două!

— Depozit de stoffe de Brașov și englezești să află totdeauna!

Primesc îndată un învățacel!

I. Muntean.
croitor.

(398) 1-2

Cancelist cu praxă

caută aplicare în o cancelarie advocațială. E bine versat în agendele cancelariei advocațiale. Adresa la Administrația foii. (35) 2-2

Ce-e-e? „Tata ne-a slobozit! Că-s verat bile hilzele de cigarette Antinicotin de-alui JACOBI în cutii de lemn!”

Nu mai cu scrisoarea Ai grijă! „JACOBI” e bună!

23-26 (54)

Dr. CORNELIU DĂRĂMUȘ

medic universal

specialist în boale de femei

ALBA-IULIA, plață, lângă farmacia Domnului V. Vlad.

Conzultațiuni 8-9 oare a. m. (313) 2-3 p. m. 12-15

Atenție! Société des Papiers Abadie.

Fîindcă în timpul din urmă s'au pus în vânzare felurite imitații de ale cunoscutei și iubitei marcă de tuburi pentru cigarette

RIZ ABADIE (RIZ DORÉ)

recercăm pe on. nostri mușterii, să fie atenți la numele Abadie, pe care imitațiile vor să-l înlocuiască cu alte numiri. Feriți-vă de cumpărarea imitațiilor de calitate mult mai slabă! Noi le-om urmări pe calea legii.

Societatea de hirtie de țigarette

26-52 (168) „ABADIE”.

Români! sprîjiniți firmele românești că numai acelea vă vroau binele!

„MUGURUL”

ÎNȘOȚIRE ECONOMICĂ, ELISABETOPOL-ERZSÉBETVÁROS (Kiskükölkőm)

Altoi de viie!

Calitate distinsă, — pe lângă cele mai moderate prețuri. **Soiuri de vin și de masă.** — Viță americană cu și fără rădăcină. — Ochiuri de altoit. Viță europeană cu rădăcină, — să află de vânzare la înșoțirea economică

„MUGURUL” — Elisabetopol-Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste — **trei (3) milioane.**

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoli sunt dezvoltati la perfecțiune.

La cumpărări pe credit, cele mai ușoare condiții de plată. La cerere preț-curent și instrucțiuni gratis și franco.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Români, replantați vile numai cu altoi dela firmă română!

Români! Trimiteti băgeții la cursul practic de altoiti!

397 1-22